

नेपाल खाद्य संस्थान
स्तर: सहायक, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: ५, पद: वरिष्ठ सहायक
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका लागि पाठ्यक्रम
एवं परीक्षा योजना

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :-	(क) सीप परीक्षण	पूर्णाङ्क :- १०
	(ख) अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination) पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत	२५ प्रश्न X २अङ्क	२ घण्टा
	समसामयिक अध्ययन			विषयगत	४ प्रश्न X ५ अङ्क १ प्रश्न X १० अङ्क	
	गणित			४ प्रश्न X ५ अङ्क		
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	१२ प्रश्न X ५अङ्क ४ प्रश्न X १० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट

२. द्वितीय चरण : सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता(Skill Test & Interview) पूर्णाङ्क :- ४०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
(क) कम्प्युटर सीप परीक्षण	१०	प्रयोगात्मक	२० मिनेट
(ख) अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने **प्रश्नसंख्या र अङ्कभार** यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथमचरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीयचरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- यस भन्दा अगाडि लागु भएका माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति :- २०७५।

नेपाल खाद्य संस्थान
स्तर: सहायक, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: ५, पद: वरिष्ठ सहायक

प्रथम पत्र:- सामान्य ज्ञान, समसामयिक अध्ययन र गणित
(प्रशासन/ सेवा/समूहका लागि)

खण्ड (क) - ५० अङ्क (२५ प्रश्न × २ अंक)

१. सामान्य ज्ञान

- १.१ नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक र राजनैतिक अवस्था सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.२ राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वपूर्ण समसामयिक घटनाहरू
- १.३ विज्ञानका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.४ नेपालको वर्तमान शासन प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.५ संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको प्रचलित संविधानसम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.६ विश्वको भूगोल-महादेश, महासागर, अक्षांश, देशान्तर, अन्तर्राष्ट्रिय तिथि रेखा, समय, दूरी, पर्वत श्रृंखला, जलवायु,
- १.७ विश्वको इतिहास- म्याग्नाकार्टा, औद्योगिक क्रान्ति, फ्रान्सको राज्यक्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राम, रुसी/अक्टोवर क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध तथा भारतीयस्वतन्त्रता सङ्ग्राम; घटना, कारण र परिणामहरू
- १.८ संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था र गतिविधिहरू
- १.९ क्षेत्रीय संगठन: सार्क, विमस्टेक, आसियान, युरोपियन संघ

खण्ड (ख) - ३० अङ्क (४ प्रश्न × ५ अंक, १ प्रश्न × १० अंक)

२. समसामयिक अध्ययन

- २.१ संघिय शासन प्रणाली, कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व, सामाजिक न्याय र सुरक्षा, सुशासन
- २.२ आर्थिक विकासका पक्षहरू : कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार, पर्यावरण संरक्षण, वैदेशिक रोजगारी, विप्रेषण
- २.३ विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- २.४ वैदेशिक सहायता र अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग
- २.५ नेपालमा योजनावद्ध विकास र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.६ दिगो विकास लक्ष्य र वातावरणीय सवालहरू
- २.७ सामाजिक संजाल र विद्युतीय अपराध
- २.८ गरिवी, खाद्य संकट र खाद्य सम्प्रभुता
- २.९ नागरिक चेतना, नागरिक शिक्षा, नागरिक समाज तथा नागरिकहरूको दायित्व र कर्तव्य
- २.१० आर्थिक उदारीकरण, निजीकरण
- २.११ सार्वजनिक व्यवस्थापनमा पारदर्शिता र जवाफदेहिता

नेपाल खाद्य संस्थान
स्तर: सहायक, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: ५, पद: वरिष्ठ सहायक

खण्ड (ग) – २० अङ्क (४ प्रश्न × ५ अंक)

३. गणित

- ३.१ ऐकिक नियम, भिन्न र अनुपात
- ३.२ प्रतिशत, नाफा नोक्सान
- ३.३ साधारण तथा चक्रिय व्याज
- ३.४ कर र कमिशन
- ३.५ तथ्यांकशास्त्र (मध्यक, मध्यिका र रीत)

नेपाल खाद्य संस्थान
स्तर: सहायक, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: ५, पद: वरिष्ठ सहायक

द्वितीय पत्र:- सेवा सम्बन्धी
(प्रशासनसेवा/समूहका लागि)

खण्ड (क) – ५० अङ्क (६ प्रश्न × ५ अंक, २ प्रश्न × १० अंक)

१. कार्यालय तथा सार्वजनिक व्यवस्थापन

- १.१ कार्यालय र कार्यालय व्यवस्थापनको अवधारणा र महत्व ।
- १.२ अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य, आवश्यकता र महत्व ।
- १.३ कार्यालयमा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS)को आवश्यकता र महत्वा
- १.४ बैठक (Meeting): अवधारणा, महत्व र बैठकका प्रकार, निर्णय र निर्णय लेखन
- १.५ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र
- १.६ सार्वजनिक व्यवस्थापन संचालन विधिहरू-अधिकार प्रत्यायोजन, निक्षेपण, अनुगमन, मूल्यांकन, समन्वय
- १.७ मानव श्रोत व्यवस्थापन परिचय र अवयवहरू
- १.८ कार्यालय सञ्चालनका सीप र शैलीहरू-दर्ता, चलानी, फाईलिङ, पञ्जिका, टिप्पणी र पत्रव्यवहार (विद्युतीय पत्र व्यवहार समेत), प्रतिवेदन लेखन, निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरण र नेतृत्व

२. जिन्सी, लेखा तथा बजार व्यवस्थापन

- २.१ जिन्सी व्यवस्थापनको परिचय, आवश्यकता, महत्व, जिन्सी निरीक्षण फाराम, प्रतिवेदन, विनकार्ड, स्टोर लेजर, गोदाम व्यवस्थापन
- २.२ माग फाराम, दाखिला रिपोर्ट, खर्च भएर जाने, नजाने वस्तुको जिन्सी व्यवस्थापन, भौतिक परिक्षण तथा प्रतिवेदन ।
- २.३ सरकारी लेखा र लेखापरीक्षण सम्बन्धी जानकारी ।
- २.४ सरकारको आर्थिक कार्य प्रणालीको सामान्य जानकारी ।
- २.५ बजेट सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- २.६ रसिद, विल र भरपाई सम्बन्धी जानकारी ।
- २.७ खरिद व्यवस्थापन, प्रतित पत्र, ठेक्का, टेण्डर, कोटेशन सम्बन्धी जानकारी ।
- २.८ वैक, वैकिड प्रणाली तथा विनिमयपत्र सम्बन्धी जानकारी
- २.९ बजारको परिचय, बजारका वर्गिकरण, बजारका लागि आवश्यक तत्वहरू, नास हुने र नहुने वस्तुहरू, मूल्य निर्धारण प्रकृया
- २.१० राष्ट्रिय आपूर्ति कम्पनीको आवश्यकता, महत्व तथा संचालन विधि
- २.११ खाद्य संस्थानले कारोवार गर्ने वस्तुहरू, उपलब्धता, बजारीकरणको अवस्था
- २.१२ खाद्य वस्तुको उपलब्धता, बजारीकरणमा देखापरेका समस्याहरू,
- २.१३ उत्पादन गुणस्तर, ब्राण्डिङ तथा टेडमार्क

खण्ड (ख) – ५० अङ्क (६ प्रश्न × ५ अंक, २ प्रश्न × १० अंक)

३. सार्वजनिक सेवा र सेवा प्रवाह

- ३.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका
- ३.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने तरिका/माध्यमहरू
- ३.३ सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सेवा प्रदायकको भूमिका र सेवाग्राहीको अधिकार तथा दायित्व ।

नेपाल खाद्य संस्थान

स्तर: सहायक, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: ५, पद: वरिष्ठ सहायक

- ३.४ संचारका किसिम,संचार सीप र सेवा प्रवाहमा सो को महत्व
- ३.५ सेवाप्रदायक र नागरिक बीचको सम्बन्ध-अवधारणा,उद्देश्य र महत्व
- ३.६ संगठनको परिचय र गठनका आधारहरु
- ३.७ सार्वजनिक सेवा प्रवाहका समस्या तथा चुनौतीहरु
- ३.८ सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा नविनतम अवधारणा, उपयोग, प्रभावकारिता
- ३.९ नेपाल खाद्य संस्थानका सरोकारवाला निकायहरु, तिनीहरु बीचको सम्बन्ध र समन्वय

४. सम्बन्धित ऐन, कानूनहरु

- ४.१ नेपाल खाद्य संस्थान कार्य सञ्चालन तथा कर्मचारी सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०६४
- ४.२ संस्थान ऐन, २०२१
- ४.३ कम्पनी ऐन, २०६३ (परिच्छेद १, ३,७, ८)
- ४.४ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३(परिच्छेद १ र २)
- ४.५ उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५
- ४.६ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- ४.७ आयकर ऐन, २०५८ (परिच्छेद १, ७, ८, १२)
- ४.८ मुलुकी देवानी (संहिता) ऐन, २०७४(परिच्छेद ६ र १८)
- ४.९ नेपाल सरकारको उद्योग,वाणिज्य तथा आपूर्ति सम्बन्धी नीति

नेपाल खाद्य संस्थान
स्तर: सहायक, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: ५, पद: वरिष्ठ सहायक

कम्प्युटर सीप परिक्षण प्रयोगात्मक परीक्षा योजना
(Computer Skill Test Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	विषयवस्तु शिर्षक	अङ्क	समय
कम्प्युटरसीप परिक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			Windows basic and Word processing	५ अङ्क	१० मिनेट

Contents

1. Windows basic

- Introduction to Graphical User Interface
- Starting and shutting down Windows
- Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
- Concept of files and folders
- Searching files and folders

2. Word processing

- Creating, saving and opening documents
- Typing in Devanagari and English
- Text formatting (font, size, color, underline, italic, bold, etc) and paragraph formatting (alignment, indentation, spacing)
- Inserting header, footer, page number
- Page setting (margin, page size, orientation), previewing and printing of documents

-----

नेपाल खाद्य संस्थान
स्तर: सहायक, सेवा/समूह: प्रशासन, तह: ५, पद: वरिष्ठ सहायक

अंग्रेजी वा देवनागरी Typing Skill Testको लागि निर्देशन:-

1. देवनागरी Typing Skill Test को लागि १५० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
५ वा सो भन्दा बढी र ७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
७.५ वा सो भन्दा बढी र १० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१० वा सो भन्दा बढी र १२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१२.५ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
१७.५ वा सो भन्दा बढी र २० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२० वा सो भन्दा बढी र २२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२२.५ वा सोभन्दा बढी र २५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
२५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

2. English Typing Skill Test को लागि २०० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
६ वा सो भन्दा बढी र ९ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
९ वा सो भन्दा बढी र १२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१२ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१८ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
२१ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२४ वा सो भन्दा बढी र २७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२७ वा सोभन्दा बढी र ३० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
३० वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

3. अंग्रेजी वा देवनागरी Typing मा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Textसँग भिडाई चेक गरिनेछ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Textमा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरूले आफ्नो Textमा Punctuationटाइप नगरेको पाइएमा त्यसको शब्दमा गणना गरिने छैन । तत्पश्चात निम्न Formula प्रयोग गरी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट(Correct words/minute) निकालिनेछ ।

Formula:

$$\text{मिनेट(Correct words/minute)} = \frac{\text{शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute)} \times \text{प्रति मिनेट (Total words typed - Wrong words)}}{5}$$